

otrok. Vendar je po moči skrbela za me in me dala v zavod, kjer sem pod njenim prejšnjim imenom „Kregar“ izdelal niže šole. Tudi pozneje me je izdatno podpirala, tako mi je bilo mogoče študirati nekaj gimnazijskih šol; ker pa nisem imel pravega varha, zašel sem bil kmalu na slaba pota in bili bi me izključili iz šol. Predno pa se je to zgodilo, sem se prostovoljno oglasil k vojakom in tam postal častnik. Al zavoljo neke krvave praske s sočastnikom in nekaterih drugih sitnosti moral sem popustiti vojaški stan.

Brez vseh dohodkov in nikakor v stanu drugače si ohraniti življenje, ko z delom, katerega se pa nisem upal privaditi, pišem materi, da pridem k njej, in ob enem s pismom odrinem. Prišel sem peš in ponoči, nihče me ni videl. Ta noč je bila nesrečna. Dovolite, gospod sodnik, da to ob kratkem povem.... Dogovorila sva se z materjo, umoriti vdovo Reberjevo in polastiti se njenega premoženja. Drugi večer se je imel izvršiti naklep. Materi moji, prijateljici vdove, so bili vsi prostori hiše znani, tudi je lahko prišla še pozno ponoči ali zgodaj zjutraj k nji, če je bilo treba, ker ste imeli zmiraj skrivne denarne barantije. Da pa ni vsa ulica videla, kedar je moja mati šla k vdovi, je dobila od vdove, ki jej je v vsem zaupala, ključ za skrivna vrata, ki so zad za drvarnico, a tako dobro skrita, da jih nihče ne najde, če ne vé za-nje. Iz teh se pride naravnost na polje in po stezi v mesto nazaj.

Vdovi se še sanjalo ni, da ima mati moja kacega sina. Zato me je zvečer, ko sva jo obiskala oba, izdala za svojega stričnika, častnika na začasnem odpustu. Opomniti mi je, da sva ta večer oba šla skoz sprednja vrata v hišo, ker mati ni hotela pokazati, da jaz vem za skrití vhod. Tisti večer sem si ogledal hišo in sobe, po materi pa sem zvedel, kje ima denar in druge denarne vrednosti. Ko sem vse, kar se mi je potrebno zdelo, ogledal, grem z materjo domu — zopet skoz sprednja vrata. Tako me v mestu ni mogel nihče zapaziti in pogrešati, ko sem bil drugi dan zginil.

(Konec prihodnjič.)

Naši dopisi.

Iz Nemške Avstrije, 7. rožnika. §. — To pa rijejo diplomati pod zemljo, kakor krti! Kako za neumne morajo imeti druge ljudi, ako jim zagotavljajo, da se mir ne bo kalil o tem, ko vse na veliko vojsko kaže! Naš Andressy si je celó smelost vzel, trditi, da Srbija in Črnagora ne pojdetе v boj. In kake reči se godé v Carigradu! Najprej so sultana odstavili, — študenti, pravijo; kdor hoče, naj pa verjame! — potem so ga zadušili; potem so ga pustili še živeti, pa zaprtega, tako, da ga nihče ni videl (ali je živ, ali mrtev?); sedaj spet se je zaklal s škarjami sam (??). Hudobni ljudje pa majejo z glavami, in nič nočejo verjeti, ter menijo, da vest o sultanovi nezgodi nekim diplomatom (Angležkim?) ni prišla tako iznenade, kakor so pred svetom kazali. Le lahkoverni ljudje verujeje v resnično tricesarsko zvezo; mnogi pa mislijo, da bosta Bismark in Gorčakov našega Andrassya brez mjila obrila! Vstaši imajo med velikimi vladami le 2 prijateljici: Rusijo in Nemčijo. Prva Turška prijateljica je zdaj postala Anglija; Francija pa se iz golj sovraštva do Nemčije nagiba k Angležki. Anglija skuša pridobiti tudi Italijo in Španijo. Naš Andrassy pa ne vé, ali je kuhan ali pečen, tako ga za nos vodita una dva (Gorčakov in Bismark). Anglija pomaga Turku iz sovraštva do Rusije; da pa Nemčija stoji na strani ustašev, o tem že koj iz početka ni bilo dvomiti; praša se le: zakaj? Iz ljubezni do Slovanov gotovo ne; kdo vé, kaj Bismark namerava

z Avstrijo? Zastonj Rusije gotovo ne podpira v tem. Sanjalo se mi je, da je Avstrija vojno napovedala Rusiji, Prusi so pa na Česko primarširali; na to vdarijo Francozi čez Reno, v Trst pa pride Angležka ladja polna srebra, in v tistem času jamejo puške na južnem Tirolskem pokati, tudi v Gorici se je slišalo streljanje, Srbi pa so ravno z godbo v Carigrad stopali. Ves ta šunder me je zbudil, da ne morem povedati, kak je bil — konec.

V Gorici, 11. junija. — Čast, da je nepremagljiva, rešila si je naša „Isonzo-va“ stranka srečno. Tudi v 1. volilnem razredu so izvoljeni njeni trije kandidatje — pohlevne dušice — s 67-68 glasovi od 73 volilcev. Borbe tedaj nikakoršne ni bilo 6. dne t. m., ker so se druge stranke kujale. Preglejmo zdaj nove starešine! Med 9 izvoljenci so 3 stari (v 2. skupini), 6 pa je novih. Trije stari, vnovič izvoljeni, so vse drugo prej, nego „Isonzo-vcí“; med ostalimi so skoraj vsi nedolžni ljudje. Nadejamo se, da — „saremo poveri, ma ben governati.“ — Upravna sodnija na Dunaji je tedaj sestavljena, med njenimi svetovalci ravnokar imenovanimi nahajamo tudi našega Winklerja. Da je žarek Dunajske milosti posijal tudi na enega naših rojakov, štejemo si v čast; ali je pa vlada s tem, da je gospoda Winklerja vnovič poslavlila, nam Primorcem ustregla, sam ne vem. Winkler je sicer povsod na svojem mestu, kamor ga denete — sposobnega za vsakošen delokrog ga delajo temeljite pravniške znanosti in mnogotere uradniške skušnje, kakor tudi znanje treh jezikov (slov., nemšk. in italj.) — ali — mi Primorci si mislimo, da srajca je životu bliža, ko suknja, in da za marsikaj W. na Dunaji ne bo, za kar je bil v Trstu kakor ustvarjen; zakaj, od kar Tržaška namestnija stoji, niso ga imeli menda svetovalca, da bi bil naše razmere tako dobro poznal, kakor on. Gledé na to in gledé na vsestransko njegovo spretnost, delavnost, uradniško poštenje, prijaznost in postrežljivost, smemo naravnost reči, da Primorsko namestništvo zgubi z Winklerjem svoj glavni steber. Bili so časi, ko je Trst bil preskrbovalnica vsakoršnih tujih in domačih (neslovenskih — se vé da) zmožnih in nezmožnih plemenitašev, ki so tam v namestniji imeli svoje sinekure, prepustivši delo kateremu „plebejcu“, ki so ga še povrh pisano gledali. Bili so časi, ko je marsikak sicer prav dober in gladek laško-nemški domačin hodil ven in noter pri „govêrnu“, dober za „salôn“ in za „reprezentacijo“, ali, da bi bil vedel, ste li Prosecco in Opchina (Občine in Prosek) laške ali — (po ranjcem Kandlerji — Bog mu daj mir božji!) starorimljanske nasebine, tega ne moremo reči. Bili so časi, ko je tam v tisti dolgi hiši blizo molo-a S. Carlo imela svoje središče „Tiroljska kolonija“. Pod sedanjim namestnikom so se reči obrnile na bolje. Ne le, da on sam razmere Primorske natančno pozná, prišlo je zaporedoma k centralni oblastniji nekaj zmožnih in zavednih slovenskih mož in zgodilo se je preteklega decembra tudi še nekaj nezaslišanega — da je Slovenec neplemenitega rodú postal „dvorni svetovalec!“ Nemški časniki ugibajo, kdo in kaj je novi upravno-sodnijski svetovalec W? Kaj je, to je pri nas notôrno. Tu imate njegovo kariêro! Star je gosp. Winkler 51 let; rojen na Trnovem (2-3 ure od Gorice). Začel je kot uradnik služiti l. 1851. Bil je najprej auskultant v Kanalu, potlej sodnijski adjunkt v Gorici; po preuravnavi okrajnih oblastnij (l. 1852?) okr. aktuár v Sežani, nekaj časa adjunkt v Ložinju in Rovinju (imel je le s civilno-sodnijskimi rečmi opraviti); kot adjunkt je prišel v Gorico in deloval veliko let v zemljiščno-odvezni komisiji, kjer je mnogo najtežavnih, najbolj zahomotanih zadev rešil. L. 1861 je prišel v deželni zbor in odbor; v prvem je še zméraj, že 15 let, v odboru (v katerem — kakor povsod — si je zapustil svoj

monumentum aere perennius), je ostal do l. 1867, če se ne motim. Iz Gorice je prišel kot okrajni predstojnik v Karmin, kjer se je (l. 1866!) v težavnih okoliščinah izvrstno vedel; Karminci so ga po odhodu počastili s častnim meščanstvom; cesar mu je podelil viteštvo Franc Jož. reda. Iz Karmina je šel kot okr. glavar v Tomin. Kaj je bil Tominskemu okraju, znalo bi ondašnje kamenje, znale ondašnje ceste povedati, ko bi njegove zasluge Tominci kedaj pozabili. Še kot glavar v Tominu je postal maja m. 1874 namestništveni svetovavec, šel kot tak pozneje v Trst in postal lani dvorni svetovavec. L. 1873 v Tominu je bil izvoljen za državnega poslanca. — Pred seboj imam mrtvašk list, došel mi iz Pariza. Umrl je tam 29. maja t. l. 83 let stari naš velikaš — znan tudi na Kranjskem — g. Mihel grof Coronini Kronberški (oče nekd. namestnika Salcburškega, poznejega župana Goriškega, g. Karola gr. C.). Bil je ranjki priljuden aristokrat stare šole, ud gospojske zbornice Dunajske. Živel je že več let v Parizu. O času Prusko-francoske vojske in pozneje o času komune in oblege je navlašč ostal v Parizu in jedel — miši. Zapustil je dva sina, eno hčer in troje vnukov. — Danes ima naša kmetijska družba svoj občni zbor v Rihenbergu. Prof. Povše bo govoril o kletnem orodji, prof. Kuralt menda o sadjoreji. — Vreme imamo po hudi vročini spet deževno; bati se je vsak hip toče.

Iz Trsta 12. junija. (*Telegram.*) Oropana je bila danes pošta med Puljem (Pola) in Trstom. Škoda iznaša 30.000 gold.

Z Vrhniske okolice 10. rožnika. — Predzadnji teden na pritožbo mnogih posestnikov na mahu, da železniški most pri Žalostni gori je med drugim kriv, da se zadržuje odtok Ljubljanice, ki zaradi tega stopa po polji in senožetih in zraven družih okoliščin dela temu svetu po povodnji veliko škodo, bila je na mestu tega mostu velika komisija, ki je s svojimi očmi se morala prepričati, da je pritožba popolnoma pravična. Izprva je imel ta železni most le 2 stebra v vodo, zdaj jih ima že 12, ki so tako podprti, da se morejo v resnici jezovi imenovati. Če že izprva je tudi gledé na državni zaklad, iz katerega se je Tržaška železnica delala, bila nesrečna misel ta, da se je čez močvirje delala, kateremu je škodljiva še na druge strani, zdaj ta zmirom in zmirom z novimi „flikami“ podpirani most prav očitno škodo dela našemu zemljišču. Nadjamo se, da bosta gospoda zastopnika c. kr. deželne vlade se resno potegnili za to, da se odstrani brž vse, kar ne sme biti in je že brez tega zelo tepenim kmetom na mahu v veliko škodo. Ni ne preveč rečeno, če se škoda, ki jo je letos povodinj mahu na mestnem in okoliškem delu skupaj naredila, na 100.000 gold. ceni. Naj pa pri tej priliki še nekaj omenimo, na česa so nas spomnile unidan „Novice“, ko so pisale, da so se v čitalnici nabrani mlodari izročili možém, ki so pametno nasvetovali, da se oni denar obrne za tako potrebno, vsem kmetom koristno trebljenje zasutih grabnov, ki ovirajo odtok povodnje. In to je: kako to, da onih 60.000 gold. ali še več za „Cornov“ graben brez konca in kraja mrtvih leži med tem, ko leto za letom naš mah zmirom na huje gré? A i ni ves mah vreden usmiljenja, da se tako strogo gleda le na naslov „Cornov“? Skoro bi smeli reči, da ta mrtvi kapital je za nas le „Zorn Gottes“.

Konečno pa še nekaj lepega in nelepega. Nedavno je bil gosp. podmaršal Pirker v okolici naši ogledat prostor, kjer bi mogle biti vojaške vaje v jeseni. Prijazni gospod je želel Vrhniski okraj ogledati z griča in ondi videti tudi cerkvico sv. Trojice nad Vrhniko. Pobožno je stopil v zalo cerkvico, ki mu je bila jako všeč, al psička, ki ga je imel seboj in ki je hotel

za njim v cerkev, nikakor ni pustil noter, rekši, da se ne spodobi, da pes léta po svetišču. Pač lep izgled utegne general biti marsikomu, kogar ni sram jemati v cerkev psa, da med mašo na eni strani kleči ministrant, na drugi pa leži — pes tako, da pes drugega ministranta reprezentira in duhovnik v sredi med ministrantom človeškim in ministrantom pasjim sv. mašo opravlja!! Če kdo misli, da to ni istina, naj pride pogledat k nam.

Iz Kranja 12. rožnika. („Besedo“ na korist ubogim dijakom tukajšnje gimnazije) napravi čitalnica naša 15. dne t. m. na Jelenovem vrtu. Program besedni obsega 15 mikavnih toček pevskih in glasbenih, in iz Ljubljane pride mestna godba. To in blagi namen „besede“ naj bi privabilo mnogo občinstva k dobrodejni tej veselici. Vstopnina za ude čitalnične je 20, za neude 30, za družine 50 soldov.

Iz Ljubljane. (*Iz seje odbora družbe kmetijske 11. dne t. m.*) Sklenjeno je bilo vsled poziva sl. ministerstva kmetijstva poročati o vspehu različnih državnih subvencij (podpór) od julija lanskega leta do julija letošnjega, in v ta namen pozvati tudi čebelarsko, vrtnarsko in svilorejsko družbo, da donesó svoja poročila. — Ker se gledé na porazumljenje Avstrijske vlade z Italijansko potreba kaže, da se nekako prenaredijo deželne postave zaradi varstva koristnih tičev, je sl. ministerstvo kmetijstva družbi kmetijski velélo, naj natanko pregleda Kranjsko deželno postavo in dotične premembe nasvetuje, ako jih za potrebne spozná. — Sl. ministerstvo kmetijstva pozivlja odbor, naj nasvetuje taci ljudskih šol, ki še niso dosihmal dobile Hartingerjevih kmetijskih tabelj, pa bi jim dobro došle, ako se ondi uči ta ali uni kmetijski nauk. Da odbor izvé take šole, se je za to obrnil do c. kr. deželnega šolskega sveta. Če kak krajni šolski svet, ki nima še taci jako podučnih tabelj v svoji šoli, pa dokaže, da jih potrebuje, naj se brž obrne do kmetijske družbe. — Vabilo predsedstva Mariborškega vinorejskega zbora, v današnjem listu „Novic“ natisnjeno, — poročilo g. Ogulina v Novomestu o bolehanji trtnega perja in vrtnarja g. Kozine o pomnoženji sadnega drevja po odrezanih mladikah bilo je na znanje vzeto. — Prošnja g. Jož. Gostiše iz Logatca za 2000 gozdnih sadik se je c. k. deželnemu gozdnemu nadzorniku s priporočilom izročila. — Gosp. profesor Povše, ki bode po naročilu ministerskem preiskaval rodove goveje živine na Dolenskem in Notranjskem, je bil naprošen, naj pri tej priliki blagovoli ogledati tudi goveda, ki so bila od kmetijske družbe kakor koli na deželo dana, da se izvé, ali spolnujejo namen. — Ker večletni predstojnik kmetijske podružnice Idrijske, gosp. župnik Majnik v Žiréh, žalibog, že več časa tako boleha, da ne more izvrševati predstojnikovih opravil, je gosp. Leskovic, c. kr. poštar v Idriji, vodil novo volitev podružničnega odbora. Izid te volitve je bil ta: za predstojnika je izvoljen g. Leskovic, c. k. poštar in posestnik, za odbornike pa gospodje: Ivan Juvan, šolski katehet, Franc Blažič, župan v Žiréh, dr. Ludevik Gerbec, c. kr. rudarski zdravnik v pokoji, Marka Lipold, c. kr. viši rud. svetovalec, Kajetan Stranecky, trgovec, France Svetličič, župnik v Godoviču, in Lavoslav Urbas, c. k. rudarski oskrbnik; — za nove ude Idrijske podružnice so bili sprejeti gospodje: Lavoslav Čuk, župnik v pokoji, Adolf Exeli, c. kr. rudarski svetovalec, Rudolf Gabriel, c. kr. rud. oskrbnik, Maks Herrman, c. k. blagajnični kontrolor, Mihael Horvat, župnik v spodnji Idriji, Josip Kogej, dekan, vitez Edm. Lasser, c. k. viši blagajnik, Ivan Onderka, c. kr. stavbeni nadzornik, Ivan Rotter, c. k. davk. uradnik,

Adalbert Salašek, c. kr. gozdarski asistent, Anton Schönwälder, c. kr. gozdar, Ivan Venzofsky, c. k. okrajni predstojnik, vitez Franc Premerstein, posestnik, Pavel Gruden, posestnik, Franc Rudolf, posestnik, in Josip Wardo, lekar. — Centralni odbor je izvolil za uda gosp. Ivana Vilharja, posestnika v Ljubljani.

Konečno je dr. J. Bleiweis nasvetoval, naj se po dogovoru z Matičnim odborom prične obravnava o Costovem spominku. Odbor je odobril predlog.

— (*Iz seje deželnega odbora 9. junija.*) Na dopis mestnega odbora v Pragi o smrti Českega zgodovinarja dr. Fr. Palackega je deželni odbor sklenil, pismeno izraziti sožalovanje o veliki zgubi tega učenjaka. — Vloga gosp. župnika v Krašnji za pomoč zoper zalive in zasipe po hudournikih se je izročila c. kr. deželni vladi v blagovoljni prevdarek velike škode, ki jo delajo hudourniki ondi. — Sklenilo se je, da se na vse okrajno-cestne odbore razpošlje okrožnica o postopanju pri razvlastitvah za cestne namene potrebnega svetá. — 10. junija pretresal je deželni odbor v izvanredni seji po primariju dr. Kar. Bleiweisu vsled sklepa deželnega zbora predelani program za stavbo blaznice na Studencu.

— (*Na prvi mesečni živinski sejm 8. t. m.*) so prignali nad 500 goved, okoli 300 konj in nad 200 mladih prešičev. Cena je bila srednja, ker kupca je bilo malo. Ko se ti novi sejmi bolj razglasijo po svetu, utegne tudi več kupcev priti. Zanimivo je bilo na tem sejmu videti dva vola, katera je kmet s samo slamo in divjim kostanjem tako dobro izredil, da sta bila po vse pitanim podobna. Ta klaja se tako-le ravna: divji kostanj se mora dobro posušiti, potem pa v mlinu v moko zmleti; ta moka se z rezanico zmeša. Živina to rada je in jej prav dobro tekne, kar so „Novice“ že večkrat priporočevale. Zato živinorejci! nabirajte divji kostanj; živino svojo morete z majhnimi stroški odebeliti.

— (*Turško govejo kugo*) imamo zopet v deželi. Prikazala se je v Hrastovem dolu Zatiškega okraja na Dolenskem. Storilo se je vse, kar postava veléva, da se zabrani razširjenje te pošasti.

— V listu zadnje srede so „Novice“ naznanile novico, ki je — reči smemo — hudo razburila veliko večino meščanov in deželanov, duhovnov in neduhovnov, da je gospod knezoškof dr. Pogačar suspendiral gospoda Kluna „a ministerio“ in „magisterio“, ako do 9. dne t. m. ne nastopi zaukazane mu službe v Zagorji. V soboto potem pa je prinesel „Slovenec“ poročilo, da je gospod knezoškof umaknil ukaz Zagorski in preklical suspensijo „a ministerio“, suspensija „a magisterio“ pa je ostala. — Taki navskrižni ukazi, ki deloma podirajo danes, kar je bilo včeraj zapovedano, sami svetu preočitno kažejo, da zažugana kazen se ne opira na prestopke kanoničnih zapoved, in da tedaj duhovnik v tem slučaju stoji svojemu škofu nasproti le o političnih zadevah, ki, kakor vsak svetni uradnik, pred kaznijo more zahtevati disciplinarno preiskavo. Stvar, kakor so „Novice“ že rekly, je po vse principiélno vprašanje, in mora, ako ne vlada pri nas že Turški absolutizem, od prve instancije priti viši instanciji v razsodbo. Predvčeranjem se je gosp. Klun podal na Dunaj, — k ministru dr. Stremajerji pa menda ne.

— (*Mila prošnja.*) Družba sv. Vincencija, katera se je v podporo ubogih družin in zanemarjenih otrok v Ljubljani ustanovila ter s 24. aprilom t. l. svoje delovanje pričela, pridobila si je v tem kratkem času svojega obstanka že mnogo blagih podpornikov in dobrotnikov. Živa udeležba od strani tukajšnjega prebivalstva obeta družbi lepih vspehov ter zasluži vsestran-

sko pripoznanje. Že zdaj družba 13 siromašnih družin zdatno podpira. Zadnji čas se je sicer zopet več revnih družin društvu v podporo priporočilo, pa tudi tem upa na pomoč priti ter jim potrebnega živeža poskrbeti. Neka silno revna družina pa, ki je blage podpore vseskozi vredna, potrebuje še posebne in izdatnejše podpore, katere ji mlado Vincencijevo društvo brez škode drug m ubožnim družinam, ki jih ima podpirati, deliti ne more. Velika revščina je prišla v družino vsled bolezni, ki je najprej mater, potem otroke, in nazadnje še družine očeta položila, katerega dolgotrajna bolezen bila je vzrok, da je vsa imovina romala v zastavnico; in da so se celó zastavni listi zopet v sili zastaviti morali. Družinico, ki je zdaj brez potrebnega perila, obleke in posteljne oprave, treba bo dalje časa zdatno podpirati, da si bo zamogla zopet sama pomagati. V imeni te v resnici uboge in podpore silno potrebne družine obrača se podpisani na blaga srca prebivalcev Ljubljanskega mesta s trdnim zaupanjem, da bodo tudi v tem slučaju pokazali svojo blagosrčnost, katero jim bode Bog poplačal z obilnim blagoslovom.

J. Gogala,

pedsednik družbe sv. Vincencija v Alojznici.

— (*Pred porotnim sodiščem*) sta stala v pondeljek Tomaž Žontar in Jakob Žnidar — tista hudodelnika, ki sta spomladi pri sv. Barbari ob Škofji Loki tako grozovito umorila 18letnega fanta in 16letnega dekleta, brata in sestro, med tem ko so bili drugi v cerkvi pri maši, ter potem odnesla nekaj obleke in malo denarja. Zatoženca pri obravnavi nista tajila groznega hudodelstva, bila sta zavaljo tega po porotnikih kriva spoznana in obsojena prvi na vislice, drugi pa, ki je še le 16 let star, na 18 let težke ječe. Iz sodišča gredé sta trinoga se smejala!!

— (*Čudite se čudom!*) Včeraj se je v Ljubljani nekaj zgodilo, česar bi nihče, ki vé, kak veter že ves čas Auerspergovega ministerstva vleče, ne bil pričakoval, česar bi tudi mi ne bili verjeli, ako ne bi bili sami videli, namreč: Ljubljanski „Tagblatt“ ali bolje „Turški list“ je bil konfisciran. Je-li, tega nihče ne verjame! Vendar je resnica. Zakaj je zapadel ta list enkrat policiji, tega dozdej še ne vemo; vendar mora že kaj groznega biti, ker dozdej še zarad nobene nesramnosti ni bil zasežen. Pripoveduje se nam, da je v vvodnem članku razžalil opravilno sodišče, menda zarad tega, ker ni vanj prišel niti dr. Suppan, niti dr. Schrey ali kak drug njihovih petelinov. Zato listu novo opravilno sodišče nikakor ni všeč.

— (*Pobirki iz časnikov.*) „Tagblatt“ je očital „Novicam“, da pačijo zgodovino, ker so v zadnjem listu poročale, da je škof Herberstein zgrudil se na tla 1. avgusta l. 1787 t. j. na dan porcijunkule, in pravi, da je umerl še le meseca oktobra istega leta po dolgi bolezni, o čemur se lahko vsak prepriča v mrtvaški knjigi Šenklaške fare. Da si mi občudujemo tesno zvezo zadnji čas med škofijo Ljubljansko in „Tagblattem“, po kateri je gotovo to mikavno novico zvedel, se vendar ne damo staviti na laž po tem listu, dokler nam ne dokaže, da se škof Herberstein ni zgrudil 1. avgusta v slonovih ulicah na tla. V pojasnilo „Tagblattu“ pa povemo, kar nam je znano, da je omenjeni škof, zgrudivšise na tla tisti dan, potem bolehal do smrti, ki ga je kmalu pobrala, kar „Tagblatt“ sam pripozna. Saj je znano, da ne umrje vsak isti hip, ko ga mrtud zadene. — Iz poročila tukajšnjih nemških listov zvemo, da je gospod Dežman na zadnjem shodu nemčurskega konstitucijskega društva v kazini neusmiljeno vdrihal po večini deželnega zbora Kranjskega in ji očital zapravljivost, češ, da je narodne deželne uradnike s plačami posebno obdaroval. Nam pa in vsakemu drugemu, tedaj

tudi gosp. Dežmanu, je znano, da se je plača povikšala le enemu deželnih uradnikov, namreč kustosu deželnega muzeja g. Dežmanu. Ali tedaj gosp. Dežman ni res prav nehvaležen človek? Na mestu, da bi bil deželnemu zboru hvaležen za povišanje plače, pa ga še po očitnih shodih zapravljanja dolži! — Zadnji „Tagbl.“ se togoti, da je gosp. knezoškof preklical suspenzijo g. Kluna. On te novice ne verjame, marveč se nadja, da je škof ostal „mož“, namreč mož „Tagblattov“. Iz tega je razvidno, kako ljub bi bil „Tagblattovcem“ tudi pri nas „Kulturkampf bis aufs Messer“. Med vrstami je brati tudi jeza zaradi tega, ker so naši nemčurji nekoliko po nosu dobili in morajo pripoznati, da njihova moč vendarle ni tako silna, da bi vse premagala, če prav imajo za sabo — dežel. predsednika samega. — Naše cesarstvo je monarhija; tudi Srbija in Černagora ste monarhiji; Avstrija in posebno cesar naš živi v prijateljstvu s Srbijo in Črnogoro. Kako tedaj more vsled pozitivnim ustanovam Avstrijskega kazenskega prava Dunajskemu „Turškemu“ časniku „N. fr. Presse“ biti dopuščeno, da kneza Srbije in Črnogore v vsacem listu imenuje „Fanghunde“? „Tagblatt“, pajdaž „Presse“, naj nam da odgovor na to vprašanje.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Iz Dunaja. — V prvi vrsti političnih vprašanj še zmirom stoji Turčija in punt v njenih deželah. Nasproti „N. fr. Pressi“ vsi oficijozni tukajšnji in Peštanski časniki enoglasno trdijo, da Avstrija ostane trdno v trocarski zavezi in nikakor ne misli na zavezo z Angleži, ki so glavni prijatelji Turku. Zarad tega „N. fr. Presse“ iz zagrizenosti proti Slovanom še celó Andrassy a in poročnika njegovega v Carigradu Zichy-a obira, na Rusijo in njene državnike pa bljuje vse mogoče pogode. „Rundschau“ psovke njene imenuje „cvet der Russenhetze“. To je znamenje, da stvar Rusije dobro stoji.

— Novo sodnijo, to je sodnijo upravno (Verwaltungsgerichtshof) smo dobili in imenovane so te dni bili osebe, ki pridejo v to sodnijo, kateri predsednik je baron Stählin, bivši načelnik oddelka v ministerstvu notranjih zadev, senata predsednik pa dr. Fierlinger iz ministerstva finančnega; 10 je svetovalcev: vsi, razen advokata dr. Alter a, ki je bil odbornik deželnega odbora Českega, so c. kr. uradniki, med njimi tudi Winkler, so malo zadovoljni z njimi zato, ker so vsi birokrati in možje sedanje sisteme. Čakajmo, kaj bo skušnja kazala.

— Minister državnih financ baron Holzgethan, že dalje časa na pljučah bolehen, je 11. dne t. m. nagle smrti umrl za pljučnim oedemom.

— Tukajšnja deželna vlada je razpustila „Dunajsko demokratično družbo“ zaradi prestopka družbine postave od 15. nov. 1867. Ta družba je nameč namepravala sklicati demokratičen „partheitag“ z namenom, da se v tem zboru sklene resolucija proti novi Avstrijsko-ogerski pogodbi. Ker je znano, da kolovodje tega „partheitag-a“ so državni poslanci Kronawetter, Dittes itd., smo radovedni — piše „Rundschau“ — kako se bodo ti možaki v prihodnjem državnem zboru vstopili proti vladi „dem Fleische aus ihrem Fleische.“

— Obravnave Avstrijsko-ogerske colne zveze ne tekó tako gladko, kakor so se izprva nadejali Magjari.

Iz Pešta. — Državno gospodarstvo Ogersko se sedaj — po izvršenem proračunu — za letošnje leto kaže v tako žalostni podobi, kakoršna se žalostneje mi-

sliti ne more. Magjar nima denarja, zato pa napuha več!

— Iz Hrvaškega nam je došla žalostna vest, da naš rojak, gosp. dr. Anton Rojc, v Zagrebu velenjen jurist in kr. bilježnik, je 5. dne t. m. v 56. letu svoje starosti umrl. Bil je ranjki prejšnji čas profesor kazenskega prava na Zagrebški pravoslovni akademiji in vrednik hrvaškega časnika „Pravnik“. Iskreni rodoljub in poštenjak skozi in skozi pretrpel je mnogo bridkosti v svojem življenju. Mati, supruga s 5 otroci, sestra in brat žalujejo na njegovem grobu. Bog jim bodi v pomoč, pokojniku pa zemlja lahka!

Iz Turškega bojišča. — Dasiravno imajo Turki družega sultana, se razmere vendar niso izdatno spremenile. Ustajniki se bijejo, kakor prej, Evropski diplomati ugibajo in spletajo, kakor prej, sultan pa si pripravlja gnjezdo, da bi mu bilo priležneje, — to je kratko poročilo. Pri vsem tem pa ura ne stoji, ampak gre naprej. Berolinski memorandum je zmiraj še v rokah Gorčakovih, Evropske vlade se izgovarjajo, zakaj ga ne podajo Turški vladi, s tem, da bi se med tem s svojimi ministri posvetoval, kako bi se dali ustajniki pomiriti z besedo in obljubami in ne z orožjem. Tedaj Evropske oblasti čakajo prvih njegovih korakov, potem se hočejo še le zopet vmes vtikati, če bi jim ti ne bili po volji. Turškega sultana toraj zdaj nič ne priganjajo, pač pa — razen Rusije — pritiskajo vse na Srbijo, da bi ostala še dalje mirna. Al v Srbiji vse vré, to vé tudi Murad V., ki je do kneza stavil odločno vprašanje: zakaj da se Srbija vedno oborožuje? Knez Milan pa mu je prav po lesičje odgovoril, da se to ne godi iz sovražnih namenov do Turčije, ampak le zaradi lastne varnosti, ker je Srbija na vseh stranéh obdana od ustajniških čet, ki bi utegnile njenim prebivalcem nevarne biti. — Zato treba močnih straž ob meji. — Na Črnogori so šole že zaprli, tujcem, ki nimajo gori posebnega opravila, je ukazano zapustiti deželo, sklicani so vsi orožja zmožni ljudje in naročeno jim preskrbeti se z živežem. Dne 7. t. m. so prišle usmiljene sestre in več zdravnikov iz Ruskega v bolnišnico na Cetinje. Novega sultana še menda ni pripoznala niti Črnagora niti Srbska, čeravno se o zadnji kaj tacega piše nemškimi listom.

Iz bojišča samega se poroča, da je ob Nikšiču in na Kamenem brdu Pavlovič zopet Turke potolkel. Ravno tako so bile v Bosni hude bitve, posebno v Kozari planini, kjer je več ko 5000 Turkov napadlo ustajnike, pa so bili tepeni. Dne 5. t. m. so ustajniki napadli večje Turško selo Bjelaj ter vplenili 1100 ovac, 50 konj, 100 goved in več družih reči. — Muktar-paša, naravni sin prejšnjega sultana, noče več bojevati se proti ustajnikom in se je odpovedal poveljništvu. Se mu že več ne ljubi kožo na prodaj nositi. — O prejšnjem sultanu se sliši, da njegovo privatno premoženje je vredno 100 milijonov frankov.

Žitna cena

v Ljubljani 10. junija 1876.

Hektoliter v nov. denarji: pšenice domače 9 fl. —. — banaška 10 fl. 28. — turšice 6 fl. —. — soršice 7 fl. 20. — rži 6 fl. 40. — ječmena 4 fl. 80. — prosa 4 fl. 80. — ajde 6 fl. —. — ovsna 3 fl. 80. — Krompir 4 fl. 30 kr. 100 kilogramov.

Listnica vredništva. Gosp. L. H. v B: Žal nam je, da iz principielnega stališča ne moremo vstreči želji Vaši. Naj zanikavaio javno; vsaj si tega sami ne verjamemo! Veliko kokodajkanja, malo jajic. Vsaj jih odzunaj in znotraj poznamo. — Gosp. J. G. V. v T: Hvala lepa za razjasnilo besede „masón“ (freimayrer), ki je po Vašem poročilu franco-ka.